

Badische Landesbibliothek Karlsruhe

Digitale Sammlung der Badischen Landesbibliothek Karlsruhe

**De Nieuwe En Naauwkeurige Neederlandse Hovenier,
Onderwyzende hoe hier te Lande, onder dit Climaat een
Thuin, met zyn Parken, Paaden, Glintingen en Heiningen
wel zal aangeleid, en hoe de Boomen aan ...**

Te Leyden, 1735

Van de Quee-boom, Haazenooten en Mispelen, en haare behandeling

[urn:nbn:de:bsz:31-139361](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:bsz:31-139361)

legt, welke dan in 't korte veel schoonder hout zal maaken als anders, en zo vrugtbaar werden.

Maar zelden zal een Moerbey draagen, voor dat hy zyn ingesneeden blaaderen verleid en groote ronde krygt; by zwaare en langduurige Winters sterven meenigmaal dezelve, alhoewel zy agter de Huizen lang genoeg gestaan hebben; wanneer veel Liefhebbers dezelve aan Muuren planten, met dit voordeel, dat de Vrugten beeter, grooter en eerder rypen, de Boomen sterker groeyen en zo ligt niet dood gaan; voornaamentlyk, zo iemand een hand breed maar van den Boom van booven tot aan de Aarde een Muskovise mat of matten daar voor spykerd, en die niet wegneemd, voor Maart of 't begin van April; en dan die eerst begint te snoeyen of de langste takken wat in te korten, en altyd de kleine dunne kwarrel-takjes wat uitsnydende, welke ook van zelfs of sterven, of niet als kleine en half rype Vrugten voortbrengen.

TWEE-EN-TWINTIGSTE KAPITTEL.

*Van de Quee-boom, Haazenooten en Mispelen, en
baare behandeling.*

De Quee-Peeren werden hier te Lande voor de Quee-Appelen ge-ettimeerd, voornaamentlyk de vroege Portugaalse, als ook die uit Hongaryen koomen; men Entse of zoogtze gemeenlyk op Doorn, of men laat de Quee zelve tot een halve hooge Stam groeyen. De latere die nooit haast ter deegen rypen, werden van niemand haast bemind.

De Enteniers leggen zo een geheele Boom, met al zyn takken wat verre van een, eene halve voet of daar omtrent onder de Aarde, de toppen omtrent een hand breed latende uitsteeken, welke takken alle dat Jaar wortel schieten, en bekwaam zyn om te verplanten, daar op zy dan Peeren occuleeren of griffelen, of tot Stammetjes laten groeyen.

Men plantze gemeenlyk langs de waterkanten, op datze wat meer vogtigheid zouden hebben en grooter Vrugten draagen; de

Liefhebbers snoeyen dezelve gemeenlyk in 't voorjaar, en neemen de dwers-takken en de heele dunne en teere takjes in 't midden weg, de langer takken wat, of ten halven omtrent inkortende; maar zy groeyen en draagen ook zeer schoone Vrugten aan Lattingen en Schuttingen op een Oost of Wester Zon geplant; maar zo veel niet als dezelve aan een Noorder Schutting gezet zyn.

Men moet altyd wel letten, dat de Quee-Boom zelve, of die op Doorn gezoogd is, onder aan de wortel geene uitloopzels en behoud; welke uitloopzels booven alle andere Boomen dezelve onderworpen zyn; de Haazenooten, zo wel de wilde als de tamme, dat is, die maar van uitloopzels aan de wortel zyn voortgeteeld, als die gezoogt, geocculeerd of gegriffeld zyn, die zyn 't zelve meede onderworpen.

De beste Haazenooten zyn, die in Vlaanderen, inzonderheid Lamberdynse genoemd werden, zo die roode, als die witte pitten hebben; lang van stuk en heel bedekt met haar groene buite schil; als ook de byzondere groote Zeeuwse, niet heel en al tot haar uiteinde gedekt; zy draagen wel zeer groote trossen Vrugten en digt by een, dog zyn byzonder hart van hout, dog vol van pit; de slegtste zyn korte, harde en ook niet wel gedekt, dat gemeenlyk wilde van de Liefhebbers werden geheeten; hier by diend gewee- ten, dat de Haazenooten met zoogen en enten groot werden.

Men snoeidze zelden veel, zo wel de eene als de andere, en het is niet genoeg, als maar alle dwers-loopende en warrende takken werden weggenoomen, om zo in 't begin en altyd een goede kroon te bewaaren.

Van de Mispelen zeggen wy niet, om datze van weinige werden bemind, zy werden meest op Doorn gezoogd, men zetze gemeenlyk langs de water-flooten, zy zyn of zuur of zoet, de beste is de groote zoete, in welkers kruin of blaadjes men een halve Dukaton met gemak kan leggen, en is ook vry draagbaar, maakt zwaarder hout, grooter blaaderen en veel grooter bloemen.